

2021

Senzorická analýza - Metodologie - Směrnice pro monitorování výkonu kvantitativního senzorického panelu ČSN
EN ISO 11132

56 0696

idt ISO 11132:2012

Sensory analysis - Methodology - Guidelines for monitoring the performance of a quantitative sensory panel

Analyse sensorielle - Méthodologie - Lignes directrices pour le contrôle de la performance d'un jury sensoriel quantitatif

Sensorische Analyse - Methodologie - Leitlinien zur Überprüfung der Leistungsfähigkeit eines quantitativen sensorischen Panels

Tato norma je českou verzí evropské normy EN ISO 11132:2017. Překlad byl zajištěn Českou agenturou pro standardizaci. Má stejný status jako oficiální verze.

This standard is the Czech version of the European Standard EN ISO 11132:2017. It was translated by the Czech Standardization Agency. It has the same status as the official version.

Nahrazení předchozích norem

Touto normou se nahrazuje ČSN EN ISO 11132 (56 0696) z prosince 2017.

Národní předmluva

Změny proti předchozí normě

Proti předchozí normě dochází ke změně způsobu převzetí EN ISO 11132:2017 do soustavy norem ČSN. Zatímco ČSN EN ISO 11132 z prosince 2017 převzala EN ISO 11132:2017 schválením k přímému používání jako ČSN oznámením ve Věstníku ÚNMZ, tato norma ji přejímá překladem.

Informace o citovaných dokumentech

ISO 5492 zavedena v ČSN ISO 5492 (56 0030) Senzorická analýza - Slovník

ISO 8586 zavedena v ČSN EN ISO 8586 (56 0037) Senzorická analýza - Obecná směrnice pro výběr, výcvik a sledování činnosti vybraných posuzovatelů a odborných senzorických posuzovatelů

ISO 8589 zavedena v ČSN EN ISO 8589 (56 0036) Senzorická analýza - Obecné pokyny pro uspořádání senzorického pracoviště

Souvisící ČSN

ČSN ISO 3534-1 (01 0216) Statistika – Slovník a značky – Část 1: Obecné statistické termíny a termíny používané v pravděpodobnosti

ČSN ISO 4121 (56 0052) Senzorická analýza – Obecné pokyny pro použití kvantitativních odpovědních stupnic

ČSN ISO 5725-1 (01 0251) Přesnost (pravdivost a preciznost) metod a výsledků měření – Část 1: Obecné zásady a definice

ČSN ISO 6658 (56 0050) Senzorická analýza – Metodologie – Všeobecné pokyny

Vypracování normy

Zpracovatel: doc. Dr. Ing. Zdeňka Panovská, IČO 60461373

Technická normalizační komise: TNK 151 Potraviny

Pracovník České agentury pro standardizaci: Ing. Radmila Foretová

Česká agentura pro standardizaci je státní příspěvková organizace zřízená Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví na základě ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

EVROPSKÁ NORMA
EUROPEAN STANDARD
NORME EUROPÉENNE
EUROPÄISCHE NORM

EN ISO 11132

Květen 2017

ICS 67.240

Senzorická analýza – Metodologie – Směrnice pro monitorování výkonu kvantitativního senzorického panelu
(ISO 11132:2012)

Sensory analysis – Methodology – Guidelines for monitoring the performance of a quantitative sensory panel
(ISO 11132:2012)

Analyse sensorielle – Méthodologie – Lignes directrices pour le contrôle de la performance d'un jury sensoriel quantitatif
(ISO 11132:2012)

Sensorische Analyse – Methodologie – Leitlinien zur Überprüfung der Leistungsfähigkeit eines quantitativen sensorischen Panels
(ISO 11132:2012)

Tato evropská norma byla schválena CEN dne 2017-01-31.

Členové CEN jsou povinni splnit vnitřní předpisy CEN/CENELEC, v nichž jsou stanoveny podmínky, za kterých se této evropské normě bez jakýchkoliv modifikací uděluje status národní normy.
Aktualizované seznamy a biblio-

grafické citace týkající se těchto národních norem lze obdržet na vyžádání v Řídicím centru CEN-CENELEC nebo u kteréhokoliv člena CEN.

Tato evropská norma existuje ve třech oficiálních verzích (anglické, francouzské, německé). Verze v každém jiném jazyce přeložená členem CEN do jeho vlastního jazyka, za kterou zodpovídá a kterou notifikuje Řídicímu centru CEN-CENELEC, má stejný status jako oficiální verze.

Evropský výbor pro normalizaci
European Committee for Standardization
Comité Européen de Normalisation
Europäisches Komitee für Normung

Řídicí centrum: Avenue Marnix 17, B-1000 Brusel

© 2017 CEN Veškerá práva pro využití v jakémkoliv formě a jakýmkoliv prostředky

Ref. č. EN ISO 11132:2017 E

jsou celosvětově vyhrazena národním členům CEN.

Členy CEN jsou národní normalizační orgány Belgie, Bulharska, Bývalé jugoslávské republiky Makedonie, České republiky, Dánska, Estonska, Finska, Francie, Chorvatska, Irska, Islandu, Itálie, Kypru, Litvy, Lotyšska, Lucemburska, Maďarska, Malty, Německa, Nizozemska, Norska, Polska, Portugalska, Rakouska, Rumunska, Řecka, Slovenska, Slovinska, Spojeného království, Španělska, Švédsko, Švýcarsko a Turecko.

Evropská předmluva

Text ISO 11132:2012 byl vypracován technickou komisí ISO/TC 34 *Potravinářské výroby* Mezinárodní organizace pro normalizaci (ISO) a byl převzat jako EN ISO 11132:2017.

Této evropské normě je nutno nejpozději do listopadu 2017 udělit status národní normy, a to buď vydáním identického textu, nebo schválením k přímému používání, a národní normy, které jsou s ní v rozporu, je nutno zrušit nejpozději do listopadu 2017.

Upozorňuje se na možnost, že některé prvky tohoto dokumentu mohou být předmětem patentových práv. CEN [a/nebo CENELEC] nelze činit odpovědným za identifikaci jakéhokoli nebo všech patentových práv.

Podle vnitřních předpisů CEN-CENELEC jsou tuto evropskou normu povinny zavést národní normalizační organizace následujících zemí: Belgie, Bulharska, Bývalé jugoslávské republiky Makedonie, České republiky, Dánska, Estonska, Finska, Francie, Chorvatska, Irska, Islandu, Itálie, Kypru, Litvy, Lotyšska, Lucemburska, Maďarska, Malty, Německa, Nizozemska, Norska, Polska, Portugalska, Rakouska, Rumunska, Řecka, Slovenska, Slovinska, Spojeného království, Srbska, Španělska, Švédsko, Švýcarsko a Turecko.

Oznámení o schválení

Text ISO 11132:2012 byl schválen CEN jako EN ISO 11132:2017 bez jakýchkoliv modifikací.

Předmluva.....	6
1..... Předmět normy.....	7
2..... Citované dokumenty.....	7
3..... Termíny a definice.....	7
4..... Princip.....	8
5..... Experimentální podmínky.....	10
6..... Kvalifikace posuzovatelů.....	10
7..... Postup.....	10
7.1..... Monitorování pomocí formální validace výkonu.....	10
7.2..... Statistická analýza dat z formální validace výkonu (jednotlivé sezení).....	11
7.3..... Celkový výkon panelu z formální validace výkonu.....	12
7.4..... Individuální výkon posuzovatele z formální validace výkonu.....	13
7.5..... Problémy s výkonem.....	14
7.6..... Monitorování pomocí rutinního profilování výrobku.....	14

7.7..... Experimentální návrh pro studium výkonu v průběhu času.....	14
7.8..... Statistická analýza dat v průběhu času.....	14
7.9..... Reprokovatelnost mezi panely.....	15
7.10.... Statistická analýza kompletních profilů.....	15
Příloha A (informativní) Příklad praktické aplikace.....	16
Příloha B (informativní) Příklad použití analýzy CUSUM.....	22
Příloha C (informativní) Příklad použití Shewhartova diagramu.....	24
Bibliografie.....	25

Předmluva

ISO (Mezinárodní organizace pro normalizaci) je celosvětová federace národních normalizačních orgánů (členů ISO). Mezinárodní normy obvykle vypracovávají technické komise ISO. Každý člen ISO, který se zajímá o předmět, pro který byla vytvořena technická komise, má právo být v této technické komisi zastoupen. Práce se zúčastňují také vládní i nevládní mezinárodní organizace, s nimiž ISO navázala pracovní styk. ISO úzce spolupracuje s Mezinárodní elektrotechnickou komisí (IEC) ve všech záležitostech normalizace v elektrotechnice.

Návrhy mezinárodních norem jsou vypracovávány v souladu s pravidly danými směrnicemi ISO/IEC, část 2.

Hlavním úkolem technických komisí je vypracování mezinárodních norem. Návrhy mezinárodních norem přijaté technickými komisemi se rozesílají členům ISO k hlasování. Vydání mezinárodní normy vyžaduje souhlas alespoň 75 % hlasujících členů.

Upozorňuje se na možnost, že některé prvky tohoto dokumentu mohou být předmětem patentových práv. ISO nelze činit odpovědnou za identifikaci jakéhokoliv nebo všech patentových práv.

ISO 11132 vypracovala technická komise ISO/TC 34 *Potravinářské výrobky*, subkomise SC 12 *Senzorická analýza*.

1 Předmět normy

Tato mezinárodní norma poskytuje směrnice pro monitorování a hodnocení celkového výkonu kvantitativního popisného panelu a výkonu každého člena.

Panel posuzovatelů může být použit jako nástroj pro posouzení velikosti sensorických vlastností.

Výkon je měřítkem schopnosti panelu nebo posuzovatele provést validované hodnocení vlastností u hodnocených výrobků. Může být monitorován v daném časovém okamžiku nebo sledován v průběhu času. Výkon zahrnuje schopnost panelu detekovat, identifikovat a měřit vlastnosti, používat vlastnosti podobně jako jiné panely nebo posuzovatele, rozlišovat mezi podněty, používat stupnici správně, opakovat své vlastní výsledky a reprodukovat výsledky od jiných panelů nebo posuzovatelů.

Uvedené metody umožňují monitorovat a hodnotit konzistenci, opakovatelnost, nezávislost na strannosti a rozlišovací schopnosti panelů a posuzovatelů. Také se monitoruje a hodnotí shoda mezi členy panelu. Monitorování a hodnocení mohou být prováděny při jednom sezení nebo v průběhu času.

Monitorování údajů o výkonu umožňuje vedoucímu panelu zlepšit výkon panelu a posuzovatele, identifikovat problémy a potřeby rekvalifikace nebo identifikovat posuzovatele, kteří nepodávají dostatečný výkon, aby se mohli zúčastnit pokračování.

Metody uvedené v této mezinárodní normě mohou být použity vedoucím panelu k průběžnému hodnocení výkonu panelů nebo jednotlivých posuzovatelů.

Tato mezinárodní norma platí pro jednotlivce nebo panely ve výcviku, stejně jako pro zavedené panely.

Konec náhledu - text dále pokračuje v placené verzi ČSN.